

ČESKÉ PŘÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH.

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II
VÁCL. NÁM. 28. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 K I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO 4 K.

ROČNÍK VI.

V PRAZE, V ŘÍJNU 1924.

ČÍSLO 5.

Za Drem. Karlem Bařkem.*)

Mohutný dub, jenž vysoko čněl nad svým okolím a široce rozloženými svými větvemi chránil nižší podrost, v plné síle a míze životní, zasažen byv bleskem, skácel se k zemi, jakoby podřat!

Tak skácela a ze středu našeho vyrvala nám neúprosná Morana muže, u jehož rakve dnes stojíme, jati úžasem, muže, jenž daleko vynikal nad své vrstevníky a ochrannou ruku držel napřaženou nad stavem notářským a jeho příslušníky, muže, jenž zdál se býti v plné síle životní.

Doktor Karel Bařek jest mrtev!

Zemřel veliký člověk, muž zlatý!

Veliký duchem, zlatý tím čistým, ryzím srdcem tlukoucím pro vlastní rodinu, kteréž byl milujícím, něžným manželem a pečlivým, starostlivým

otcem, — srdcem, které našlo zálibu ve zvoleném jedinou povolání a obsáhlo láskou celý náš stav.

Zemřel muž nevšedních schopností a vzácných vlastností, právník hlubokého vzdělání na slovo vzatý, hlou-

*) Řeči, přednesené nad rakví pres. Dr. Karla Bařka.

bavý filosof, vynikající lingvistik, Bohem nadaný orátor. Veškeré tyto vlastnosti měl co děkovati jen sobě samému, té své neúnavné úmorné práci, dychtivému bažení po nejvyšším vzdělání a nenasytné touze práhnuoucí po nejvyšších ideálech lidstva — pravdě a spravedlnosti.

Byl okrasou stavu notářského, byl jeho pýchou! Za dob Říma, kdy hodnocen byl člověk podle pevnosti charakteru, mravní čistoty a vnitřní hodnoty nabytého vědění, byl by se stal jistě tribunem lidu a byl by dospěl k metám nejvyšším.

Svými obsáhlými vědomostmi, širokým rozhledem, životní zkušeností a oddanou láskou k svému národu, kterou vždy osvědčoval ne slovy, nýbrž skutky, tak zejména ve válce, kdy vzal do úschovy dů-

ležité listiny, týkající se našeho zahraničního spojení, vydav se tak v nebezpečí býti stíhán pro velezradu, čímž nikdy se veřejně nehonosil — těmito vlastnostmi byl přímo povolán — žel, že také ne vyvolen — zastávati nejvyšší funkci v mladé naší Republice. Obsáhlou

znalostí práva našeho i cizího, znalostí řečí, nadáním řečnickým a svým důmyslem byl cejchován na státníka první třídy.

Nedosáhl těchto hodností, a nebažil po nich.

Byl bohatýr ducha. Choval ve svém nitru skrytý zlatý poklad vědění, těžce nasmádaný a poklad ten věnoval cele vědě právní, svému povolání a svému stavu.

Stal se notářem. Ne z touhy materiální, neboť nebylo povolání notářské závidění hodné. Stal se jím proto, poněvadž byl přesvědčen, že notář jest nástrojem míru v právu soukromém, že jest to pravý přítel a rádce lidu a prostředník mezi stranami, jehož úkolem jest zabezpečovati klidný vývoj soukromoprávních poměrů ve shodné vůli stran, zamezovati tím disharmonii práva, jevíci se ve střetnutí různých nároků a docilovati tak dobrovolně a bez nátlaku upevnění vzájemných práv stran, klid, pořádek, mír a naprostou spravedlnost.

Spravedlnost byla mu při tom nejvyšším direktivem.

Jako filosofu byla mu nad právo. Ne nadarmo citoval v jedné své vědecké stati sentenci nesmrtelného Kanta: »Kdyby spravedlnost měla ze světa zmizeti, neměl by ceny život lidský.«

Přilnul k našemu stavu a stal se jeho zastancem. Když vstoupil na půdu svého působení, našel úhor zanedbaný, plný plevele. Zapustil hluboko rádlu a zoral tento úhor, aby vydal bohaté klasy a dobrou žej.

Nebyla to práce malá. Doba za starého Rakouska nebyla našemu stavu přízniva.

Staré Rakousko mělo ve své štítu hrdé heslo: »Justitia regnorum fundamentum«, avšak nic nebylo tak daleko rakouských vlád, jako spravedlnost. Bylo nespravedlivé ke svým národnostem, bylo nespravedlivé k společenským třídám, bylo nespravedlivé k jednotlivým stavům a snad nejvíce nespravedlivé, bylo k stavu našemu.

Bylo třeba neobyčejné energie a nadlidské síly přesvědčiti povolání kruhy o důležitosti našeho stavu, jako nezbytné složky právní každého kulturního státu.

Bylo třeba bojů a nutno bylo dobývatí posice za posicí.

Boj ten vedl Dr. Batěk s celou vehemencí, kteréž byl schopen. Byl vždy v prvních řadách. Byl neúnavný, neohrožený, nepodajný a nebojácný. Neimponoval mu lesklý titul a vysoká hodnost. Bojoval s otevřeností, isa si vědom své duševní převahy a toho, že bojuje za věc dobrou. Byl bojovníkem neobyčejně britkým, ale gentlemanským. Bil se rapírem důvtipu. Nezabíjel. Odzbrojoval jen pádností svých argumentů, jež čerpal z bohaté zbrojnice svého vědění.

A vítězil! Všim právem zasloužil proto oslovení Danteova: »Tu duca, Tu signore, Tu maestro!« Ty vůdce, Ty pán, Ty mistr náš!

Náš stav má jemu vše co děkovati a nenadsazují, jestliže tuto u vychladlé jeho mrtvolky prohlásím, že kdyby nebylo Dra Batka — nebylo by dnes stavu notářského.

Jsme mu proto zavázáni nehynoucími díky a jméno »Dr. Batěk« spjato bude navždy s jménem notářství, jméno to bude aere perenius vryto v annalech notářstva nejen českého, nýbrž notářstva vůbec a jeho životu, jeho činnosti a dílu vyhrazen bude zlatý list v historii notářské komory Pražské.

Jménem této notářské komory, kteréž jsi byl, drahý a vzácný příteli, po osmnáct let vzorným presidentem a neobyčejnou okrasou, loučím se s Tebou já Tvůj druh, jeden z posledních již z toho houfu, který stál Tobě věr-

ně po boku v každ seči téměř po dvě decennia, a jenž byl svědkem Tvého ideálního snažení, Tvé neobyčejné energie, Tvého zápolení a Tvého vítězení.

Loučím se s Tebou navždy a s těžkým srdcem přeplněným bezměrným žalem, volám za Tebou to osudné a nás navždy rozdvoující

Aeternum vale!

Dr. Jar. Čulík.

Jménem Spolku Československých notářů přináším poslední pozdrav a poctu Manům prvního předsedy, je muž náleží náš nehynoucí a vděčný dík za vykonanou stavovskou práci.

Dr. Karel Batěk to byl, který ihned po převratu dovedl kol sebe seskupiti přátele stejně smýšlející a vnuknouti nejen jim, nýbrž všem příslušníkům notářského stavu přesvědčení, že jedině v silné stavovské organizaci za změněných poměrů v demokratické republice lze očekávati zdar stavu a uhájení jeho zájmů. Založen byl ústřední spolek československých notářů objímající celou Republiku a Dr. Batěk byl jeho prvním předsedou a to netoliko formálním. Byl duší spolku a stal se také nejen vůdcem nýbrž také skutečným rádcem všech kolegů, zejména v jejich starostech stavovských.

O něm bylo lze užití slov Písma: »Přítele svého a přítele otce svého neopouštěj; a do domu bratra svého nevházej v bídě své! Lepší soused blízký než bratr daleký.«

On byl tím »sousedem blízkým«, k němuž jsme se uchýlovali, když osud nás stíhal a on snažil se vždy setřítí vrásky s čela ustaraného kolegy, nešetřil práce, přimlul i hmotné pomoci a to u každého kolegy bez ohledu národnosti. Tak stal se Dr. Karel Batěk nejen duševním vůdcem stavu našeho ale přímo otcem nás všech: tímto ušlechtilým čistě lidským rysem své vzácné osobnosti spojoval celý náš stav v mohutnou rodinu. V tomto směru zůstane rána nám osudem zasazená nezacelitelnou.

Exegi monumentum: Ano, postavil Jsi si, drahý Dre Karle Batku, nehynoucí pomník v srdci nás všech, pomník vděčné lásky a oddanosti. Kéž v budoucnosti všichni příslušníci našeho stavu, kteří nepoznají již osobního kouzla Tvé osobnosti, vidí v Tobě skvělý vzor lidských cností a kéž kráčí ve stopách jež Jsi zde životem Svým zanechal, vidouce v tobě svého duchovního otce:

Spí blaze: Nobis non mortuus es.

Dr. Václav Svoboda.

Mrtvý mistře, živoucí však učiteli, všichni ti, kteří po řadu let byli bezprostředními spolupracovníky v Tvém životním povolání, vzdávají Ti dnes mými ústy svůj poslední, vroucí pozdrav.

Tvými spolupracovníky — za ně z a v š e c h n y rád bych Ti chtěl říci, jak krásná to byla doba. Jakoby rozeklenula nad onou duševní dílnou, kde za Tvého pečlivého vedení, v atmosféře vzájemné důvěry a oddanosti jsme spolupracovali — ano, tam, za oně slunné, letní pohody bylo možno růsti a zrátí, tam štěstí z práce zpívalo svou tichou a nehluchou píseň....

A nyní — tyto tmící se čtyři stěny hrobu chtějí nám snad namluviti, že to vše patří nenávratně minulosti? Kterak tato hrůzná skutečnost je paradoxně n e s k u t e č n á, kterak naše duše a naše srdce ji usvědčují z nepravdy. Ty sám víš nejlépe, kolik vroucí oddanosti měl Jsi ve Svých spolupracovnících, oně n e s m l o u v a v é

oddanosti, jež dovedla sice někdy nesouhlasiti, nikdy však nedovedla přestatí cítit.

Já však nechtěl promlouvati nijaké pohřební řeči — jen přehršli vzpomínek rozestříti nad tímto otevřeným rovem —; myslím, že jen v Tvém duchu nejlépe ukončím, pakliže Ti ještě jednou zacituji ony kouzelné verše Tvého milovaného básníka, kterým Jsi se kdys tak po-divoval:

V poslední pozdrav ještě,
na poslední hrst země,
jež dolů klesá jemně,
náš sprchni tichý vzdech
jak různých lístků deště:
jen sladké cíť z nich vání,
ať nikdo neví ani,
že přší na rakev.

Dr. Rudolf Král.

Sbor notářů obvodu Pražského

konal dne 12. října t. r. mimořádnou valnou hromadu za účelem věnování posmrtné vzpomínky zemřelému presidentu Dru. Batkovi a volby presidenta nového. —

Schůze účastnilo se 48 notářů, za komoru Králové-Hradecko-Chrudimskou pan president Pinz a za Spolek čsl. kandidátů notářství starosta pan Dr. Vodstrčil.

Z ostatních komor, jež byly rovněž pozvány — omluvily se komory v Čes. Budějovicích, Brně a Olomouci.

Náměstek presidentův, Dr. Čulík, uvítav přítomné, věnoval posmrtnou vzpomínku zemřelému presidentu Dru. Batkovi takto:

Když vyvstaly na obzoru ranní červánky naší národní samostatnosti a slunce svobody zalilo svým jasem širé maše lány, spočinulo též několik hřejivých paprsků na našem stavu ve starém Rakousku tak zanedbaném. Také my dosáhli jsme v novém státě značných úspěchů. Bylo třeba velikého úsilí, abychom si jich zachovali, neboť vždy nové přihnaly se mraky, hrozící nám zkázou. V těch bouřích našli jsme osvědčené pracovníky, kteří vynaložili všechno úsilí, aby odvrátili pohromu, zasahující samy kořeny naší instituce. Přestáli jsme vítězně tyto zlé doby, avšak bouře kruté řádila v našich řadách.

Dva nejlepší z našich mužů, dva vůdcové nám byli vyrváni: dne 19. února 1923 odešel nám náš vicepresident Dr. Kreiml a opět dne 19. září 1924 následoval jej náš nezapomenutelný president Dr. Karel Batěk.

Den devatenáctý bude proto zapsán v historii naší komory, jako dies nefastus.

Jsmo bez vůdce a teprve nyní cítíme tíhu osudu. Nebyl Dr. Batěk postaven v čele našeho stavu jen nahodile, volba jeho nebyla dílem kompromisu, nýbrž byla to jednomyslně a spontánně projevená důvěra v muže, v němž všichni právem spatřovali jsme oporu a záštitu svého stavu.

Jest proto nutno znovu a znovu oživovati si v myslí jeho životní dílo, uvědomovati si jeho zásluhy o nás a z jeho života čerpati poučení a příklad, který následovati jest úkolem nás všech.

Dr. Batěk narodil se dne 24. července 1860 v Hradci Králové. Otec jeho byl rovněž notářem a presidentem komory. Po obdoby gymnasiálních studiích věnoval se, ač jeho hloubající duch tíhnuł více k filosofii, studiu věd právních. Absolvoval Českou universitu Karlovu a složil veškeré tři státní zkoušky s vyznamenáním. Judiciální s vyznamenáním vše-

obecným. Roku 1884, tedy již rok po obdoby studiích, promován byl na doktora práv.

Notářství nezvolil si jen proto, aby následoval v šlépějích svého otce, nýbrž z přesvědčení o krásném poslání notářství, jež jde, jak sám uváděl, za ideou jistoty a zachování míru.

Setrval v praxi notářské (mimo jeden rok praxe soudní) až do svého jmenování, při čemž oddal se hlubokému studiu instituce notářské rakouské i cizí a připravoval se, aby jednou zaujati mohl přední a vůdčí místo ve stavu našem.

Dne 7. října 1896 jmenován byl notářem v Kralovicích, odkud 21. března 1904 přeložen byl do Prahy, kdež započíná vlastně jeho činnost.

Procházíme-li dnes retrospektivně činnost a dílo Dra. Batěky, shledáváme tři paralelní fáse, trojí druh jeho činnosti duševní.

Jest to jeho činnost vědecká, spojená s legislativní, stávková a organisátorská a činnost vychovatelská a učitelská.

Dr. Batěk byl skutečným vědátorem. Vše, co napsal, přednesl a promluvil, bylo hluboce promyšleno a mělo vědeckou váhu.

Již jako kandidát sepsal na popud velikého našeho učitele Dra. Randy v roce 1892 pojednání »O vrchním poručnictví a radě rodinné«, jež vyšlo v »Právniku«. Studie to obtížná, již s ohledem na novotu látky.

V roce 1903 vyšla v »Zeit. f. Not.« jeho důkladná stať »Über die Frage der Legalität der Vertretungsfähigkeit der Notare in Streitsachen«.

V roce 1906 vyzván byv Právnickou Jednotou Pražskou, přednášel v této jednotě »O právní povaze formy právních jednání a vnucených formách německého práva«. Přednáška tato byla mistrným kusem též právní filosofie, a uveřejněna byla rovněž v »Právniku«.

V témž roce přednášel na valné hromadě delegátů Rakouského spolku notářů ve Vídni »O těžkých poměrech našeho stavu a taktice, která by se měla zaujati«. Žel, že tato řeč nebyla nikde vytištěna.

V témž roce uveřejnil dále v »Zeit. f. Not.« kritiku díla prof. Dra. Otty »Geschichte und Grundlehre des Öster. Rechtsführsorgeverfahrens«.

Rok na ta převzal na kongresu notářů Rakousko-uhersko-německých ve Vídni skvostný referát »Welche Neugestaltung der notariellen Urkundformen und der Kompetenzen erfordert der moderne zwischenstaatliche Verkehr zur Beförderung gegenseitiger Rechtshilfe«, jenž vzbudil přímo rozruch.

V roce 1908, jako předseda odboru Praha, Rakouského spolku notářů, dal k tomu podnět, že vypracováno bylo tříčlenným komitétem dobrozdání o chystané novelle k občanskému zákonu, kteréž pak Ústřední výbor spolku přijal za své, předložil ministerstvu a vydal tiskem. Dr. Batěk vypracoval k dobrozdání tomu všeobecnou část. O této novelle k obč. zák. podal pak na valné hromadě Rakouského spolku notářů v r. 1908 obšírný referát, který vytištěn byl v »Zeit. f. Not.« pod názvem »Eine Kritik der Novelle zum ABGB«.

V roce 1909 přednášel v odboru Praha »O nabytí dědictví ze stanoviska reformy« Litovati dlužno, že ani tato přednáška nebyla vydána tiskem.

V roce 1919 přinesl českému notářství a »Českému Právu«, v prvním jeho čísle do vinku vzletný článek o ideálním poslání našeho stavu pod názvem »Notářství v Republice«.

V únoru 1923 konal znamenitou přednášku v našem Pražském odboru »Ideologické základy řízení pozůstalostního«, v kteréž slíbil letos pokračovati a kterouž chtěl uveřejniti. Koncept přednášky té byl nám zachován a bude uveřejněn v »Českém Právu«. Poslední jeho literární práce, byla britká kritika přednášky Dra. Eug. Löwyho »O osnově nového notář-